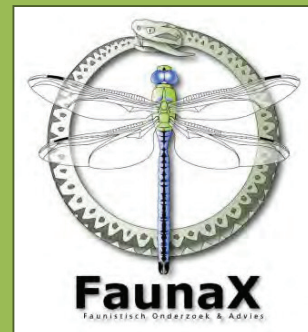

2014

Ecologische quickscan

Middelweg-West 243 te Sint-Jacobiparochie

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk
0513-435024
info@faunax.nl
www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Ecologische quickscan Middelweg-West 243 te Sint-Jacobiparochie

*Verkennde inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van
de Flora- en faunawet*

Gorredijk, 31 januari 2014

In opdracht van:
Rho adviseurs voor leefruimte

Contactpersoon:
Dhr. E. Venema

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk:
Mw. J. Arisz & dhr. R. Hiemstra

Rapportage:
Mw. J. Arisz

Autorisatie:
Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Ligging en karakteristiek	2
1.3 Opzet	5
2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING	7
2.1 Natuurbeschermingswet.....	7
2.2 Ecologische hoofdstructuur.....	7
2.3 Flora- faunawet	7
3. RESULTATEN VELDBEZOEK	8
3.1 Flora.....	8
3.2 Vogels	8
3.2.1 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen	8
3.2.2 Overige broedvogels.....	9
3.3 Zoogdieren	9
3.3.1 Vleermuizen	9
3.3.2 Steenmarter	12
3.3.3 Overige zoogdiersoorten	13
3.4 Amfibieën, reptielen en vissen	14
3.4.1 Amfibieën	14
3.4.2 Reptielen.....	14
3.4.3 Vissen.....	14
3.5 Ongewervelden	15
4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES	16
4.1 Overzicht beschermde soorten	16
4.2 Conclusies en aanbevelingen.....	16
4.3 Overzicht vervolgstappen.....	18
5. BRONNEN EN LITERATUUR	19
BIJLAGE I. DE FLORA- EN FAUNAWET	20
Algemene zorgplicht.....	20
Verbodsbepalingen	20
Omgaan met beschermde soorten.....	20
Vogels.....	21
Zorgvuldig handelen.....	21

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Aan de Middelweg-West 243 te Sint-Jacobiparochie is een nieuwe woning voorzien. Hiertoe wordt het merendeel van de bestaande bebouwing op deze locatie gesloopt. Deels op de locatie van de gesloopte bebouwing en deels in de groene ruimte van het bestaande perceel wordt de nieuwe woning gebouwd. Figuur 1 geeft het onderzochte plangebied weer. In figuur 2 is het te slopen deel van de bebouwing weergegeven en de locatie van de nieuwbouw.

Aangezien de beoogde werkzaamheden een ruimtelijke ingreep betreffen, is een toetsing aan de Flora- en faunawet een vereiste. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn via een korte ecologische beoordeling, een quickscan, getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van deze beoordeling, waarbij adviezen zijn geformuleerd hoe te handelen conform de bepalingen in de Flora- en faunawet.

Figuur 1. Luchtfoto van het onderzochte plangebied (bron: BingMaps).

Figuur 2. Overzicht van de ruimtelijke ingreep. Het rood omlijnde deel van de bestaande bebouwing wordt gesloopt. De gele cirkel geeft, globaal, het toekomstige bouwblok aan (gegevens Rho adviseurs voor leefruimte).

1.2 Ligging en karakteristiek

Het plangebied wordt globaal begrensd door de Middelweg-West (noordzijde), een houtwal (oostzijde), een watergang (zuidzijde) en een doodlopende weg (westzijde). Het plangebied bestaat uit bebouwing, erfbepanting en groenelementen. Het onderzochte plangebied bestaat uit de locatie van de werkzaamheden zelf en de invloedssfeer van de werkzaamheden

De bebouwing aan de Middelweg-West 243 bestaat uit een woonhuis aan de voorzijde, een schuur in het midden en aan de achterzijde weer twee aan elkaar gebouwde 'woningen', waarvan er één een uitbouw kent. Al deze blokken zijn met elkaar verbonden.

Het woonhuis aan de voorzijde is opgetrokken uit baksteen en kent een vrij steil schuin dak met dakpannen. De schuur in het midden (figuur 4) is ook opgetrokken uit baksteen, maar heeft een rieten dak. Achterop het perceel bevinden zich twee aan elkaar gebouwde 'woningen' (figuur 5). De westelijke 'woning' hiervan is opgetrokken uit baksteen en heeft verder houten boeiborden. Deze 'woning' kent een kleine uitbouw aan de westzijde. Deze 'woning' is intern verbouwd voor een meer recreatieve functie. Het dak is schuin en bestaat aan de westkant uit baksteen en aan de oostzijde uit riet. De oostelijke 'woning' is volledig opgetrokken uit baksteen en het schuine dak kent aan de westzijde een bakstenen dakbedekking en aan de oostzijde een rieten dakbedekking.

Figuur 3. Overzicht van de oostzijde van het plangebied. Rechts op de foto het woonhuis aan de voorzijde met een kleine bomenrij er direct naast, in het midden de schuur met rieten dak en links op de foto één van de 'woningen' aan de achterzijde.

Figuur 4. Schuur met rieten dak.

Figuur 5. Beide 'woningen' aan de achterzijde van het perceel.

Figuur 6. Blik op de westkant van de bebouwing, met op de voorgrond de woning, in het midden de schuur en achterin één van de 'woningen' aan de achterzijde van het perceel (met uitbouw).

De nieuwbouw vindt deels plaats in de groene ruimte naast de bebouwing. Op de betreffende locatie bevindt zich een lage wal (figuur 7). De begroeiing bestaat uit grassen, kruiden en struiken.

Direct rondom de bebouwing bevinden zich enkele bomenrijen en houtwallen. De meeste bomen betreffen elzen en beuken. Aan de oostkant staan ter hoogte van het woonhuis en de schuur nog enkele bomen, deze staan direct naast de bebouwing.

Figuur 7. Locatie waar een deel van de nieuwbouw is voorzien.

Direct naast de bebouwing aan de Middelweg-West 243 staat de bebouwing van Middelweg-West 245. Deze bebouwing bestaat uit het woonhuis en een schuur. Het plangebied wordt verder omringd door agrarische percelen. Iets verder naar het westen bevindt zich de rand van de bebouwde kom van Sint-Jacobiparochie.

1.3 Opzet

In opdracht van Rho adviseurs voor leefruimte is door Bureau FaunaX, op basis van een veldbezoek en ecologisch inzicht, een beschouwing opgesteld over de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten en habitats binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Op 29 januari 2014 is deze ecologische beoordeling in de vorm van een quickscan uitgevoerd. Daarbij is onderzocht of zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde plant- of diersoorten bevinden of hiervoor geschikte biotopen of habitats aanwezig zijn. Het onderzoek is uitgevoerd door het gehele terrein visueel te inspecteren op geschikte habitats voor of aanwijzingen van beschermde soorten.

Deze ecologische beoordeling geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Komen er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet voor?
2. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
3. Voor welke soorten en habitats wordt de wet mogelijk overtreden en hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
4. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt onder de Flora- en faunawet (zie bijlage).

2.1 Natuurbeschermingswet

De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval dat de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering mogelijk negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is/wordt aangewezen.

Het plangebied ligt niet in de nabijheid van een Natura 2000-gebied. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is derhalve niet aan de orde.

2.2 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

Het plangebied ligt niet binnen de EHS. Toetsing aan de EHS is derhalve niet aan de orde.

2.3 Flora- faunawet

De Flora- en faunawet beschermt in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Het is niet toegestaan planten te plukken en dieren te doden, te vangen of te verstoren die onder de Flora- en faunawet vallen. Naast deze verbodsbepalingen is de zorgplicht opgenomen die voor alle dieren geldt. De zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen mag hebben voor dieren.

De dier- en plantensoorten die zijn opgenomen op de Flora- en faunawet zijn onderverdeeld in drie tabellen, waarbij de soorten op tabel 1 het lichtst beschermd zijn en die op tabel 3 het zwaarst. Vogels hebben een aparte status. Alle inheemse in Nederland broedende vogelsoorten zijn tijdens de broedperiode zwaar beschermd. Tevens is er een groep vogelsoorten aangewezen waarvan het nest het gehele jaar, dus ook buiten de broedtijd, beschermd is. Deze groep is weer onderverdeeld in vijf categorieën. Voor meer informatie zie de bijlage I bij dit document.

3. RESULTATEN VELDBEZOEK

3.1 Flora

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten te verwachten.

Op de opstallen in het plangebied groeien geen muurvarens. Rondom de opstallen zijn erfbepanting en groenelementen aanwezig. De aanwezige bomen betreffen veelal els, beuk en enkele appelbomen. Het te nieuw bebouwen deel van het plangebied bestaat uit een vrij dichte begroeiing van grassen, met kruiden als madelief, paardenbloem, boterbloem en bosaardbei.

De aangetroffen plantensoorten indiceren dat het plangebied een voedselrijke omgeving betreft. Om deze reden worden er geen beschermde plantensoorten binnen het plangebied verwacht en kunnen deze op basis van de habitateigenschappen worden uitgesloten.

3.2 Vogels

3.2.1 *Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen*

De bebouwing aan de Middelweg-West 243 is geschikt als nestplaats voor huismus en gierzwaluw (beide soorten zijn opgenomen in de lijst met jaarrond beschermde vogelsoorten in categorie 2).

Voor huismus zijn alle opstallen geschikt als potentiële nestplaats. In het dak van het woonhuis liggen enkele dakpannen met ruimte ertussen en rond de schoorstenen zijn niet aansluitende loodslabben aanwezig. Op de overgangen van dakranden tot dakbekisting en tussen verschillende materialen zijn bij overige blokken voor huismus toegankelijke ruimten aanwezig. Tijdens het veldbezoek werd daarnaast eenmaal een huismus op het terrein waargenomen.

Voor gierzwaluw is de dakconstructie van het woonhuis geschikt. In het dak van het woonhuis liggen namelijk enkele dakpannen met ruimte ertussen en rond de schoorstenen zijn niet aansluitende loodslabben aanwezig. De overige blokken van de bebouwing zijn ongeschikt voor de soort, omdat de daken onvoldoende vrije uitvliegruimte beschikbaar hebben. Gierzwaluw is tijdens het veldbezoek niet waargenomen, maar de soort overwintert dan ook in Afrika.

Binnen het plangebied zijn geen nestplaatsen van spechten, uilen of roofvogels aanwezig.

Midden op het grasveld oostelijk van de bebouwing bevindt zich een vrijstaande els met een nest van een zwarte kraai erin. Onder de boom was een ruipen van zwarte kraai aanwezig. Deze boom bevindt zich buiten het directe plangebied, maar binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Zwarte kraai is opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde soorten. In de houtwal ten oosten van het plangebied zijn voldoende alternatieve nestbomen voor de soort aanwezig.

Nesten van zwarte kraai die verlaten zijn, kunnen worden gebruikt door meerdere soorten opgenomen in categorie 1 tot en met 4 van de lijst met jaarrond beschermde soorten (ransuil, boomvalk, buizerd, etc.). De solitaire boom is vrij laag en bevindt zich in een open veld die daardoor onderhevig is aan de nodige verstoring. Hierdoor is deze boom ongeschikt om door de genoemde soorten in gebruik te worden genomen.

Tijdens het veldbezoek werden enkele foeragerende koolmezen waargenomen. Koolmees is een soort opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde vogelsoorten. De

soort maakt gebruik van zowel natuurlijke holten als nestkasten. Nestkasten waren niet op het terrein aanwezig. Rond de bebouwing zijn wel meerdere bomen met voor deze mezen geschikte holten aanwezig. Hierdoor is het waarschijnlijk dat een of twee nestplaatsen van de soort in de bomen aanwezig zijn. Vooral de bomen direct naast de schuur en woning aan de oostzijde zijn hiervoor geschikt.

3.2.2 Overige broedvogels

Tijdens het veldbezoek werd naast de in paragraaf 3.2.1 genoemde soorten nog de potentiële broedvogelsoort roodborst waargenomen. Tevens vlogen meerdere kauwen over. Daarnaast werd een houtsnip waargenomen, maar binnen het plangebied komt voor deze soort geen geschikt broedbiotoop voor.

Vooral de groenelementen rondom de bebouwing vormen geschikte habitat voor een aantal broedvogelsoorten van tuinen en ruigte. De aanwezige opstallen zijn potentieel geschikt voor enkele gebouwbewonende broedvogelsoorten, zoals de waargenomen kauw en mogelijk voor een soort als zwarte roodstaart.

3.3 Zoogdieren

3.3.1 Vleermuizen

Voor gebouwbewonende vleermuissoorten (alle soorten Ff-wet, tabel 3) is de bebouwing aan de Middelweg-West 243 potentieel geschikt als verblijfplaats. De vleermuizen kunnen op diverse manieren de bebouwing binnen komen.

Het woonhuis zelf beschikt over stootvoegen en beschadigd voegwerk. In de dakconstructie van de woning zijn losliggende dakpannen en niet aansluitende loodslabben aanwezig. De schuur heeft lokaal aangetast houtwerk (figuur 8), zodat vleermuizen onder het dak kunnen kruipen. Tevens heeft de bakstenen muur aan de zuidwestzijde zwaar aangetast voegwerk (figuur 9).

De westelijke 'woning' aan de achterzijde van het perceel beschikt over voor vleermuizen toegankelijke boeiborden en sierbeplating. (figuur 10). Deze zijn geschikt als zomer- of paarverblijf voor vleermuizen. De daken van beide 'woningen' aan de achterzijde van het perceel laten ruimte voor vleermuizen. De oostelijke 'woning' beschikt bovendien over een luchtsponw, welke voor vleermuizen toegankelijk is via enkele gaatjes in de muur (figuur 11). Deze potentiële invliegopeningen bevinden zich op 1 – 1,5 meter boven de grond. Dit is niet ideaal voor vleermuizen, maar uitsluiten op basis van deze beperkte uitvliegruimte is niet mogelijk. Op de zuidgevel van deze 'woning' is ook beschadigd voegwerk aanwezig (figuur 12), ook hier is de muurconstructie daarom toegankelijk. Spouwmuren zijn geschikt als jaarrond verblijfplaats voor vleermuizen.

Verblijfplaatsen in de opstallen van de naastgelegen Middelweg-West 245 zijn ook niet uit te sluiten.

Aan weerszijden van de bebouwing zijn bomen aanwezig met voor vleermuizen geschikte holten. Aan de westzijde gaat dit om één els, aan de oostzijde gaat dit om meerdere bomen (voorbeeld in figuur 13) die direct naast de schuur en het woonhuis staan. Al deze bomen zijn enkel geschikt als zomer- of paarverblijf voor vleermuizen. In de houtwal langs de zuidkant van het plangebied zijn geen bomen met voor vleermuizen geschikte holten aanwezig.

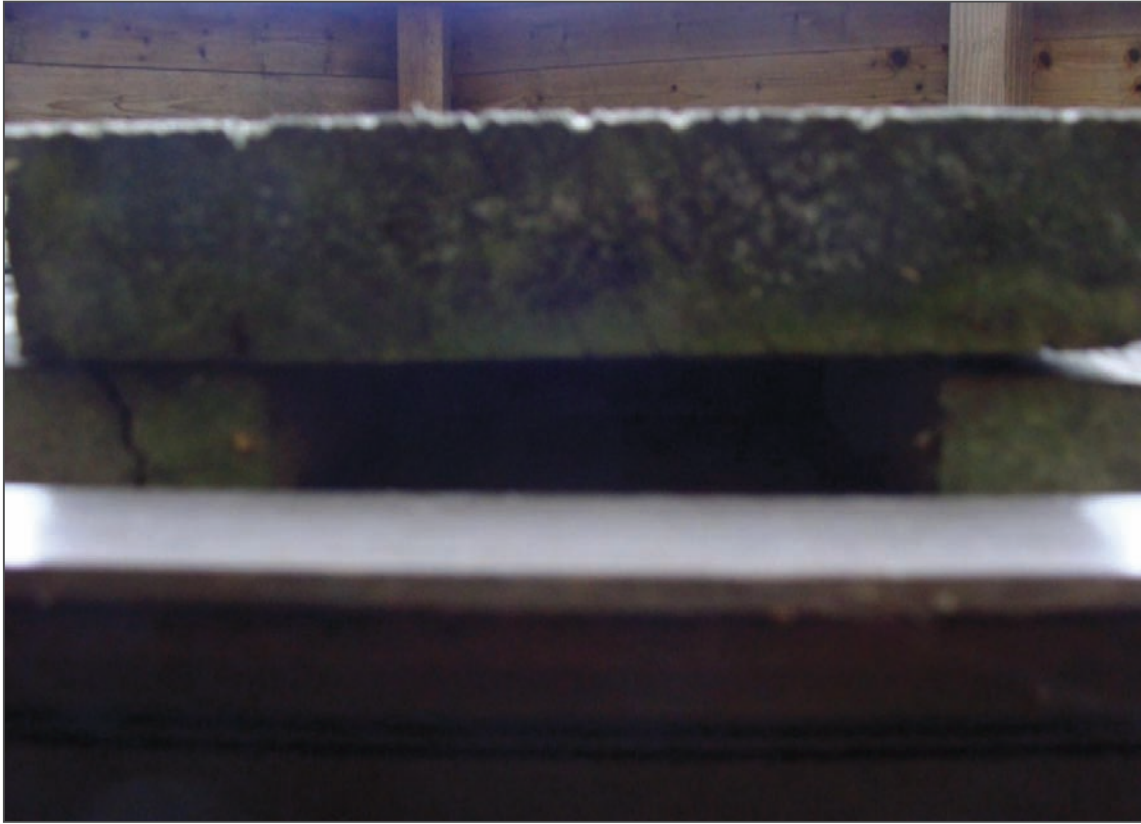
Gezien het open karakter van de omgeving vormen de verspreide bosschages in het plangebied geen wezenlijk onderdeel van een belangrijke vliegroute voor vleermuizen. Indien vleermuizen in de bebouwing aanwezig zijn, maakt het plangebied zeer waarschijnlijk wel deel uit van het foeragegebied van deze dieren.

Figuur 8. Aangetast houtwerk geeft vlemuizen toegang tot de schuur.

Figuur 9. Zwaar beschadigd voegwerk van de zuidoost muur van de schuur.

Figuur 10. Voor vlemuizen toegankelijk boeibord.

Figuur 11. Via kleine openingen in de muur is de luchtspouw van de oostelijke 'woning' aan de achterzijde van de bebouwing toegankelijk.

Figuur 12. Beschadigd voegwerk op de zuidgevel van de oostelijke 'woning'.

Figuur 13. Eén van de bomen aan de oostzijde van de bebouwing, direct naast de woning en de schuur.

3.3.2 *Steenmarter*

Op de planlocatie wordt steenmarter niet verwacht.

Van de bebouwing zijn vooral de daken en dakconstructies voor de soort toegankelijk. In de bebouwing waren echter geen sporen of fecaliën van steenmarter zichtbaar. Aan de westzijde van de bebouwing is een houtstapel en een stapel dakpannen aanwezig (figuur 14). Deze

kunnen gebruikt worden als verblijfplaats voor de soort, er waren hier echter geen sporen van de soort aanwezig. Ondanks dat de soort zich uitbreid, zijn in de wijde omgeving van het plangebied geen waarnemingen van de soort bekend. Voorkomen van steenmarter binnen het plangebied is daarom niet aannemelijk.

Figuur 14. Houtstapel en stapel bakstenen aan de westzijde van de bebouwing.

3.3.3 Overige zoogdiersoorten

Rondom het plangebied zijn sporen van muizen en van mol waargenomen. In het groen aan de oostzijde van het huis waren zelfs opvallend veel muizenholletjes aanwezig (figuur 15). Muizensoorten die in het plangebied voor zouden kunnen komen zijn algemene muizensoorten als veldmuis, huisspitsmuis en bosspitsmuis. Tevens zouden in het plangebied kleine roofdieren zoals wezel voor kunnen komen. Ook voor egel is voldoende dekking in het plangebied aanwezig. In alle gevallen betreft dit soorten die zijn opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet.

Zwaarder beschermde zoogdiersoorten (behalve vleermuizen) kunnen binnen het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied bevindt zich in open agrarisch gebied en is ongeschikt voor vrijwel alle zwaarder beschermde zoogdiersoorten (marterachtigen, muizen, etc).

Figuur 15. Hoge dichtheid aan muizenholletjes.

3.4 Amfibieën, reptielen en vissen

3.4.1 *Amfibieën*

Zwaar beschermde amfibieën worden niet verwacht binnen het plangebied. De twee watergangen direct rondom het plangebied zijn voedselrijk, kennen steile oevers en zijn hierdoor ongeschikt als voortplantingswater voor beschermde amfibieën. Ook voorkomen van landhabitat van deze soorten kan worden uitgesloten.

De twee watergangen zouden eventueel wel gebruikt kunnen worden als voortplantingswater door enkele algemene en licht beschermde (tabel 1 van de Flora- en faunawet) amfibieën als bruine kikker, gewone pad en in mindere mate door bastaardkikker. Voor deze soorten is binnen het plangebied geschikte overwinteringshabitat aanwezig.

3.4.2 *Reptielen*

Het plangebied ligt in open agrarisch gebied. Bovendien bevindt het plangebied zich ver buiten het bekende verspreidingsgebied van de Nederlandse reptielen. Voorkomen van beschermde reptielen kan daardoor worden uitgesloten.

3.4.3 *Vissen*

In het plangebied zijn geen watergangen aanwezig. Geschikte habitat voor vissen ontbreekt derhalve. In het plangebied kan voorkomen van beschermde vissoorten worden uitgesloten.

3.5 Ongewervelden

Beschermde ongewervelden worden niet verwacht binnen het plangebied. Binnen het plangebied komen geen waardplanten van beschermde vlinders voor, noch geschikte habitat voor beschermde libellen, kevers, of voor aquatische soorten.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Tabel 1: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied. Beschermingsstatus Flora- en faunawet: T 1 = Tabel 1; Licht beschermd, T 2 = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T 3 = Tabel 3; Zwaar beschermd.

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T 1	T 2	T 3
Vogels	Gierzwaluw		x			x
	Huismus		x			x
	Koolmees	x				x
	Zwarte kraai	x				x
	Broedvogels in algemene zin	x	x			x
Zoogdieren	Gebouwbewonende vleermuizen		x			x
	Boombewonende vleermuizen		x			x
	Egel		x	x		
	Algemene muizensoorten		x	x		
	Algemene kleine roofdieren		x	x		
Amfibieën	Bruine kikker		x	x		
	Gewone pad		x	x		
	Bastaardkikker		x	x		

4.2 Conclusies en aanbevelingen

- *Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen*

In de bebouwing binnen het plangebied kunnen nestplaatsen van huismus en gierzwaluw aanwezig zijn. Met de beoogde sloop van een deel van deze bebouwing zouden eventueel aanwezige nestplaatsen verdwijnen. De aan- dan wel afwezigheid van nestplaatsen van beide soorten zal daarom moeten worden bepaald door nader onderzoek tijdens de broedperiode van beide soorten. Dit nader onderzoek zal dan moeten worden uitgevoerd in de periode april - juli.

In een van de bomen op het perceel is een nest van een zwarte kraai aanwezig. Deze boom hoeft voor uitvoering van de werkzaamheden niet te worden gekapt, maar bevindt zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Zwarte kraai is opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde vogelsoorten. Middels een omgevingscheck is vastgesteld dat in de houtwal langs de oostrand van het perceel voldoende vergelijkbare bomen beschikbaar zijn. De beperkte omvang van de boom en de zichtbaarheid van de nestboom maken de boom ongeschikt voor roofvogels of uilen om in de nabije toekomst te gaan gebruiken.

Tijdens het veldbezoek werd koolmees waargenomen. Dit betreft een soort opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde vogelsoorten. Op het terrein zijn enkele bomen aanwezig die geschikt zijn als natuurlijke nestplaats voor de soort. Nestkasten

ontbreken momenteel op het terrein. Omdat mogelijk sprake is van één of maximaal twee broedpaar binnen het plangebied is geen sprake van zwaarwegende ecologische factoren die plaatsing van alternatieve nestgelegenheid voor deze soort verplichten. Het plangebied wordt echter grotendeels omringd door open agrarisch landschap, waardoor dichtheden van koolmees in de regio relatief laag zijn (SOVON). Hierdoor strekt het wel tot aanbeveling, in geval er sprake is van de kap van de bomenrij direct naast het woonhuis en de schuur (oostzijde), enkele nestkasten voor koolmees te plaatsen in de houtwallen rondom het plangebied. Ook zouden deze nestkastjes aan één van de naastliggende woningen kunnen worden geplaatst.

- *Broedvogels in algemene zin*

Alle broedvogels in Nederland zijn tijdens de broedtijd beschermd; hun nesten en legfels mogen niet worden verstoord of vernield. Door te werken buiten het broedseizoen (globaal de periode 15 maart – 15 juli) kan verstoring grotendeels voorkomen worden. Echter, indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, dan moet worden gewacht totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken. Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en redelijkerwijs kan worden aangenomen dat tijdens deze werkzaamheden geen vogels tot broeden zijn gekomen, dan is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken.

In het groen rondom de bebouwing kunnen broedvogels worden verwacht. Tevens zouden enkele soorten, waaronder kauw, gebruik kunnen maken van de bebouwing zelf. Met broedvogels zal rekening moeten worden gehouden met het uitvoeren van zowel kap-, sloop- en bouwwerkzaamheden.

- *Vleermuizen*

Binnen het plangebied kunnen verblijfplaatsen van zowel gebouwbewonende vleermuissoorten als boombewonende vleermuissoorten voorkomen. Een deel van de aanwezige bebouwing wordt in ieder geval gesloopt, mogelijk worden bomen direct rondom de bebouwing gekapt. Met sloop- of kapwerkzaamheden verdwijnen hierin eventueel aanwezige verblijfplaatsen. Ook kan verstoring van verblijfplaatsen tijdens de werkzaamheden optreden, door bijvoorbeeld licht of trillingen.

De aan- dan wel afwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zal in ieder geval moeten worden bepaald door nader onderzoek tijdens de actieve periode van vleermuizen (mei - oktober). Hierbij worden dan ook de direct omliggende bomen meegenomen. Voor de juridische houdbaarheid van het vleermuisonderzoek, wordt dit uitgevoerd conform de laatste versie van het Vleermuisprotocol (27-03-2013), opgesteld door de GaN, het NGB en de Zoogdierverseniging.

- *Licht en niet beschermde soorten: de zorgplicht*

Er wordt een aantal licht beschermde zoogdiersoorten verwacht in het plangebied. Voor schade aan licht beschermde soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht (zie Bijlage I) van de Ff-wet schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door voorafgaand aan de werkzaamheden vegetatie kort af te maaien zodat dekking voor kleine zoogdieren verdwijnt en zij zo bewogen worden ergens anders hun heil te zoeken.

4.3 Overzicht vervolgstappen

- Nader onderzoek **Gierzwaluw & huismus**: tijdens het broedseizoen (april - juli).
- Nader onderzoek **Vleermuizen**: volgens vleermuisprotocol (mei - oktober).
- **Broedvogels**: Werken buiten het broedseizoen (ongeveer tussen half maart en half juli), anders inschakelen ecologische begeleiding

Het is niet uitgesloten dat zich vaste verblijfplaatsen van enkele zwaar beschermde soorten in het plangebied bevinden. De Flora- en faunawet schrijft voor dat, vooraleerst de sloop plaats vindt, er nader onderzoek naar eventueel aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nestplaatsen van de gierzwaluw en huismus dient plaats te vinden.

5. BRONNEN EN LITERATUUR

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging en Gegevensautoriteit Natuur.
Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en
www.netwerkgroenebureaus.nl

Werkatlas. Zoogdieren van Friesland (2012).

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.drloket.nl

www.synbiosis.alterra.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.zoogdiergezien.nl

BIJLAGE I. DE FLORA- EN FAUNAWET

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming vastgelegd. Hiermee is ook de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. De volgende wetsartikelen- en bepalingen uit deze wet zijn, in het onderhavige geval, relevant:

Algemene zorgplicht

De zorgplicht (artikel 2) houdt in dat eenieder dient te voorkomen dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen heeft voor alle in het wild levende planten en dieren. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden. De zorgplicht geldt altijd en overal, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

Verbodsbepalingen

- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
 - Artikelen 9 tot en met 12 verbieden het doden, verontrusten, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren, dan wel het beschadigen, vernielen, uithalen of verstoren van hun nesten, holen of andere voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaatsen.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Omgaan met beschermde soorten

Op 23 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 van de Flora- en faunawet in van kracht geworden. Voor het verkrijgen van vrijstellingen. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in **drie beschermingscategorieën** (Tabellen 1, 2 en 3). **Vogels** vallen hierbuiten en worden apart behandeld. Deze nieuwe indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de beschermde soorten in Nederland, waarbij ook beschermde soorten van de Europese Habitatrichtlijn zijn ingepast. Het betreft de volgende beschermingscategorieën ingedeeld in drie tabellen:

1. Tabel 1: Licht beschermde soorten:	vrijstelling
2. Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten:	gedragscode of ontheffing
3. Tabel 3: Zwaar beschermde soorten:	ontheffing

Tabel 1-soorten: Dit betreft een aantal licht beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht. Voor schade aan deze soorten geldt op voorhand een *vrijstelling*, mits bij ingrepen sprake is van bestendig beheer- en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als dit niet het geval is, moet er alsnog een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de lichte toets).

Tabel 2 –soorten: Beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar kan worden gewerkt volgens een door het Ministerie goedgekeurde *gedragscode*. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen wordt voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. Er moet *aantoonbaar* volgens een goedgekeurde *gedragscode* worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd dienen te worden.

Als er nog geen gedragscode is of niet volgens een gedragscode gewerkt wordt, moet bij overtreding van de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet alsnog een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan dient plaats te vinden, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht

moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende populaties. Als dit inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied noodzakelijk is. Daarnaast moet worden voldaan aan de zorgplicht

Tabel 3-soorten: Dit betreft de meest zwaar beschermde soorten (waaronder soorten die vermeld zijn in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Een ontheffingsaanvraag voor eventuele schade aan deze soorten wordt getoetst via een zogenaamde 'uitgebreide toets'. Voor het verkrijgen van een *ontheffing* moet aan vier criteria worden voldaan:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang
- 2) er is geen alternatief voor de ingreep
- 3) de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 4) er wordt voldaan aan zorgvuldig handelen (zie paragraaf 'Zorgvuldig handelen' hieronder).

Vogels

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Voor vogels geldt tijdens het broedseizoen een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden, aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn.

Naast de bescherming tijdens het broedseizoen, is in 2009 voor vogels een aangepaste lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn. Dit betreft vogelsoorten die de nestplaats jaarrond gebruiken of soorten die jaarlijks terugkeren naar hetzelfde nest. De lijst met vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen bestaat uit vijf categorieën:

- 1) Nesten die, behalve tijdens het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
- 2) Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
- 3) Nesten van vogels, zijnde niet koloniebroeders, die elke broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
- 4) Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet tot nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
- 5) Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De soorten uit categorie zijn niet onder alle omstandigheden jaarrond beschermd, maar vragen wel extra onderzoek. Middels een omgevingscheck zal voor deze soorten onderzocht moeten worden of voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar is. Ook kan sprake zijn van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die nesten van vogelsoorten uit deze categorie wel jaarrond beschermd maken.

Een ontheffingsaanvraag voor vogels wordt getoetst middels een 'uitgebreide' toets.

Zorgvuldig handelen

Zorgvuldig handelen (artikelen 2b, 2c, 2d en 16 c AMvB) is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd en gaat een stapje verder dan de zorgplicht. Niet zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep voor gevolgen kan hebben. Een initiatiefnemer moet altijd vooraf inventariseren welke beschermde (niet vrijgestelde) soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep wordt

gepland. Ook moet de initiatiefnemer in redelijkheid alles doen of juist laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk beperken, dat de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. Een belangrijke eerste stap daartoe is bijvoorbeeld een juiste planning van de werkzaamheden, om te voorkomen dat dieren in de voortplantingstijd verstoord worden.